

MOKINIŲ TĖVŲ POŽIŪRIS Į MOKYKLĄ IR UGDYMO PROCESĄ

Anotacija. Mokinių tėvai – mokyklos bendruomenės sudedamoji dalis. Straipsnyje bandoma atskleisti mokinių tėvų (globėjų) požiūrį į mokyklą ir ugdymo procesą. Analizuojama, kaip kintant sociumui kito tėvų nuostatos apie jų vaikų motyvaciją siekti gerų mokymosi rezultatų ir lankyti mokyklą. Taip pat atskleidžiami kai kurie tėvų ir mokyklos sąveikos kokybės bruožai. Išanalizavę mokinių tėvų požiūrį į dabarties mokyklą, atrandame grįžtamąjį ryšį, lemiantį teorinius teiginius, kuriais galėtų būti grindžiamos tolesnės Lietuvos švietimo sistemos modernizavimo kryptys.

Ilgalaikiais tyrimais nustatyta, kad Lietuvos švietimo sistemos kaitos laikotarpiu (1989–2004) mokinių tėvų (globėjų) ir mokyklos sąveika nebuvo kokybiška ir iš esmės neturėjo įtakos ugdymo proceso kaitai; minimu laikotarpiu mokinių tėvai nesijautė esą mokyklos bendruomenės dalimi – jie su pedagogais dažniausiai bendravo tik per susirinkimus (56 proc.); mokinių motinos su mokykla bendrauja nuosekliau ir glaudžiau negu mokinių tėvai.

Esminiai žodžiai: ugdymo procesas, motyvacija, mokinių tėvai, mokyklos bendruomenė, požiūris, nuostata, mokykla, mokytojas, sąveika.

Aktualumas ir problemos ištirtumas. Mokyklos bendruomenė – konkrečios mokyklos mokytojai, mokiniai, jų tėvai (globėjai) ir kiti asmenys, – siejami mokymosi toje mokykloje santykių ir bendrų švietimo tikslų. Mokyklos ir mokinio šeimos bendradarbiavimo svarba akcentuojama visuose Lietuvos švietimo sistemą reglamentuojančiuose norminiuose aktuose: Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatyme (2003), Valskybinėje švietimo strategijoje 2003–2012 m., Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos bendrosiose programose (2003), Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos nuostatose (1996). Tik bendromis mokyklos ir šeimos pastangomis galima atrasti racionalių ir funkcionalių švietimo sistemos koordinavimo būdų. Išsamiai ir konkrečiai mokinių tėvų (globėjų, rūpintojų) teises ir pareigas reglamentuoja Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymo 47 straipsnis [10].

S. Šalkauskis akcentavo, kad mokykla iš esmės turi būti ugdymo atžvilgiu ne kas kitas, kaip šeimyninio židinio puoselėtoja ir tęsėja, o mokytojas – patikimas ir įgaliotas asmuo, kuris privalo ugdomąjį veikimą suderinti su šeimyniniu auklėjimu, tėvų suteikiamu savo vaikams [13].

B. Bitinas, analizuodamas mokyklos ir mokinių tėvų sąveikos problemą, konkretina, kad už ryšių tarp mo-

kyklos ir šeimos formavimą bei palaikymą yra tiesiogiai atsakingas klasės auklėtojas. Tai, anot profesoriaus, yra viena iš penkių klasės auklėtojo vykdomų funkcijų: „Siekia vieningų reikalavimų mokykloje ir šeimoje, palaiko nuolatinį ryšį su mokinio tėvais (auklėtojais)“ [1].

Mokinių tėvų lūkesčius, požiūrį ar nuostatas dabarties mokyklos atžvilgiu tyrę mokslininkai [2; 3; 4; 5; 7; 8; 9 ir kt.] teigia, kad mokinių tėvai nesijaučia esą dabarties mokyklos bendruomenės dalimi. Atskirais atvejais jie pasijunta nepatenkinamo mokyklų darbo „kaltininkais“: mokymo kokybę lemiančių veiksnių kartais bandoma ieškoti už švietimo sistemos ribų. Taigi viena iš sprendinių problemų, išryškėjusių kintant bendrojo lavinimo mokyklai, – konstrukcinės ugdymo dalyvių sąveikos formavimas.

Problemos ištirtumo laipsnis nėra aukštas: sąlygiškai mažai atliekama kompleksinių tyrimų mokyklos bendruomenės sąveikos ypatumams atskleisti. Neatskleidus ugdymo dalyvių požiūrio į dabarties mokyklą, neatsiskleidžia grįžtamasis ryšys, lemiantis teorinius teiginius, kuriais turėtų būti grindžiamos tolesnės Lietuvos švietimo sistemos modernizavimo kryptys ir ieškoma naujų būdų, metodų konstrukcinei ugdymo dalyvių sąveikai formuoti.

Anot L. Jovaišos (1993), „požiūris“ tai: 1) sąlygiškai pastovi nuomonių, interesų, pažiūrų išraiška, atspindinti asmenybės individualią patirtį; 2) pažintinis-emocinis asmenybės santykis su tikrovės objektais ir pačiu savimi. Kalbama apie teigiamą požiūrį į darbą, mokymąsi, bendrą klasių, apie kritišką požiūrį į save ir pan. Šį santykį, požiūrį lemia individuali pažintinė-emocinė patirtis, įvairios dispozicijos [6].

Tyrimo objektas – mokinių tėvų (globėjų) požiūris į sąveiką su mokykla ir ugdymo procesą.

Tyrimo dalykas – bendrojo lavinimo mokyklose besimokančių mokinių tėvų (globėjų) lūkesčiai mokyklos ir savo vaikų mokymosi atžvilgiu.

Tyrimo tikslas – atskleisti mokinių tėvų požiūrį į mokyklą ir ugdymo procesą.

Tyrimo uždaviniai:

- 1) nustatyti mokinių tėvų (globėjų) požiūrį į vaikų mokymosi rezultatus ir galimybes;
- 2) atskleisti tėvų (globėjų) nuostatas vaikų savanoriško mokyklos lankymo atžvilgiu.
- 3) atskleisti mokinių tėvų (globėjų) ir mokyklos sąveikos ypatumus.

Darbe **taikyti šie metodai:**

1. Teoriniai: pedagoginės, psichologinės, sociologi-

nės, filosofinės literatūros, švietimo sistemą reglamentuojančių norminių aktų ir duomenų apie ugdymo proceso kaitą studijavimas pasirinktu aspektu;

2. Lyginamieji: koncepcijų, sampratų ir požiūrių lyginamoji analizė;

3. Empiriniai: respondentų (mokinių tėvų) nuomonių išsiaiškinimas anketavimu; respondentų (mokinių tėvų) laišku analizė.

Tyrimo metodika

Tyrimė dalyvavo mokinių tėvai iš keturių Lietuvos regionų:

Žinios apie respondentus

Mokslo metai	Respondentų skaičius
1988–1989 m. m.	1055 mokinių tėvai
1990–1991 m. m.	2010 mokinių tėvų
1991–1992 m. m.	1564 mokinių tėvai
1992–1993 m. m.	1522 mokinių tėvai
1993–1994 m. m.	1080 mokinių tėvų
1994–1995 m. m.	1120 mokinių tėvų
2003–2004 m. m.	641 mokinių tėvas

Respondentų skaičių nusako 95 proc. patikimumo intervalo ir 0,05 paklaidos reikalavimai, kurie kiekybiuose tyrimuose reprezentatyvumo požiūriu laikomi pakankamais. Imties tūris parinktas serijiniu principu. Renkant pirminius duomenis tyrimo uždaviniams įgyvendinti, panaudotas anketinės apklausos metodas. Pagrindinis duomenų masyvas remiasi mokinių tėvų anketinės apklausos rezultatais. Tyrimo duomenų statistinė analizė remiasi daugiausia aprašomąja statistika, duomenys apdoroti SPSS 10.0/Windows programa.

Mokinių tėvai – tai produktyviausios ir aktyviausios visuomenės dalies atstovai. Tai 35–50 metų asmenys, turintys profesinį pasirengimą ir gyvenimo patirtį, laisvai disponuojantys savita vertybių sistema, auginantys vaikus, t. y. aktyviai dalyvaujantys jų asmenybės ugdyme. Todėl mokinių tėvų požiūris į edukacinius procesus vykstant švietimo reformai yra svarbus, o patarimai, pastabos ir siūlymai gali atitinkamai lemti ugdymo turinio kaitą.

Pagal priklausomumą socialinėms grupėms mokinių tėvai pasiskirstė taip:

- tarnautojai ir negamybinio profilio specialistai: (kultūros, švietimo darbuotojai, medikai, teisininkai) – 39 proc.;
- gamybinio profilio specialistai: (verslininkai, ūkininkai, inžinieriai ir kt.) – 18 proc.;
- darbininkai – 39 proc.;
- nedirbantieji (pensininkai, invalidai, namų šeimininkės ir kt.) – 5 proc.

Tyrimo rezultatai

Ilgalaikių tyrimų rezultatai atskleidė, kaip kintant pagrindiniam švietimo sistemos segmentui – bendrojo lavinimo vidurinei mokyklai – kito mokinių tėvų požiūris į savo vaikų mokymosi rezultatus ir galimybes (žr. 1 lentelę).

Taikyti matematinės statistikos pasikliautinių inter-

valų metodai. Tarkime, patikimumas 95 proc., tai intervalas tuomet yra:

$$[(a - 1,960 \sqrt{\frac{a(1-a)}{m}}) \% ; (a + 1,960 \sqrt{\frac{a(1-a)}{m}}) \%]$$

čia m – respondentų skaičius (imties tūris);

$$a = \frac{m_A}{m} \cdot 100\% \text{ – požymį (A) turinčių respondentų dalies procentas;}$$

m_A – respondentų skaičius, pareiškusių, kad turi požymį (A).

Įvertinus ir sugretinus ilgalaikių tyrimų rezultatus paaiškėjo, kad kintant mokyklai atitinkamai kito mokinių tėvų nuostatos vaikų mokosi atžvilgiu: vaikai mokosi stropiau pagal sugebėjimus – taip 1989 m. teigė 26 proc. tėvų, o 2003 m. taip manė jau 42 proc. tėvų. Taigi galima teigti, kad Lietuvoje mokslas nuo 1995 m. pradėjo atgauti jam deramą prestižą.

Tyrimų rezultatai byloja ir apie tai, kad švietimo sistemos kaitos laikotarpiu augo mokymuisi abejingų mokinių skaičius. Respondentų laišku analizė atskleidė šio negatyvaus reiškimo kai kurias priežastis. Viena iš jų – per sunkus, perkrautas mokymo tyrimas. Antra – problemiški mokinių ir mokytojų santykiai. Trečia – sudėtinga šeimų socialinė situacija. Taigi mokykla – visuomenėje vykstančių procesų atspindys.

Tyrimai atskleidė, kad egzistuoja gana stiprus tėvų išsimokslinimo ir jų vaikų mokymosi pastangų vertinimo ryšys, t. y. stropiau besimokančių jaunuolių skaičius mažėja atitinkamai žemėjant jų tėvų išsimokslinimui (žr. 2 lentelę). Taip pat labai svarbu, kaip tėvai nusako savo gyvenimo kokybę: žmonės, patenkinti gyvenimo pasiekimais, linkę manyti, kad jų vaikų motyvacija mokyklos ir ugdymo proceso atžvilgiu yra gana stipri, ir atvirkščiai.

Mokinių tėvų požiūris į vaikų mokymosi rezultatus ir galimybes

Mokslų metai	Procentai ir procentų pasikliautiniai intervalai, esant 95 proc. patikimumui				
	Mokosi stropiai – pagal sugebėjimus	Galėtų mokytis geriau – nesiseka atskiri dalykai	Dažnai pritrūksta kantrybės – mokymuisi abejingi	Domisi ne mokslu – praktiniu darbu	Neatsakė
1988–1989	26 23,4–28,6	48 45,0–51,0	13 11,0–15,0	10 8,2–11,8	3 2,0–4,0
1990–1991	28 26,0–30,0	45 42,8–47,2	14 12,5–15,5	9 7,7–10,3	4 3,1–4,9
1991–1992	27 24,8–29,2	47 44,5–49,5	12 10,4–13,6	8 6,7–9,3	6 4,8–7,2
1992–1993	24 21,9–26,1	47 44,5–49,5	17 15,1–18,9	9 7,6–10,4	4 3,0–5,0
1993–1994	25 22,4–27,6	45 42,0–48,0	20 17,6–22,4	7 5,5–8,5	3 2,0–4,0
1994–1995	30 27,3–32,7	40 37,1–42,9	22 19,6–24,4	6 4,6–7,4	2 1,2–2,8
2003–2004	42 38,2–45,8	27 23,6–30,4	25 21,6–28,4	3 1,7–4,3	3 1,7–4,3

Ryšys tarp tėvų išsimokslinimo ir jų vaikų mokymosi pastangų vertinimo, proc.

Tėvų išsimokslinimas	Vaikai mokosi stropiai – pagal sugebėjimus	Vaikai galėtų mokytis geriau – nesiseka atskiri dalykai	Vaikams dažnai pritrūksta kantrybės – mokymuisi abejingi	Vaikai domisi ne mokslu – praktiniu darbu
Aukštasis	40	31	28	6
Aukštesnysis	30	38	26	7
Bendras vidurinis	26	45	22	6
Pagrindinis	18	58	21	7

Detalesnė duomenų (respondentų laiškų) analizė atskleidė, kad nuostatas vaikų mokymosi atžvilgiu lemia tėvų socialinė padėtis, jų gyvenimo kokybė ir gyvenamoji vieta: kas penktas darbininkiškos profesijos atstovas akcentavo, kad jų vaikai mokymuisi abejingi; tėvai, nepatenkinti savo gyvenimo kokybe, linkę manyti, kad jų vaikų motyvacija gerų veiklos rezultatų atžvilgiu yra silpna; miestiečių nuostatos jų atžalų mokymosi atžvilgiu pozityvesnės negu kaimo gyventojų: „Jaučiu ir žinau, kad mano duktė galėtų mokytis geriau. Deja... Ji dažnai man aiškina, kad nesupranta chemijos, o matematikos iš viso nemėgsta. Humanitariniai dalykai jai sekasi daug geriau negu tikslieji, kuriuos nuo šių metų pradėjo mokytis B lygiu. Tačiau situacija nepasikeitė, nes per pamokas visi mokiniai atlieka vienodas užduotis. Namų darbų krūvis tikrai per didelis. Kaip toje senoje patarlėje: „Kas veža – tam ir krauna.“ – eilutės iš L. G. laiško.

Tyrimų rezultatai atskleidė egzistuojančią priklausomybę tarp tėvų įgyto ir vaikams linkimo išsimokslinimo. Minėtą ryšį atitinkamai lemia respondentų gyvenamoji vieta, mokyklos tipas, ugdymo dalyvių sąveikos kokybė, mokinių amžiaus tarpsnis: kas trečias IX (X) klasėje besimokančio mokinio tėvas ir kas antras XII klasės mokinio tėvas nurodė, kad savo vaikams linkėtų ateityje įgyti aukštąjį išsimokslinimą.

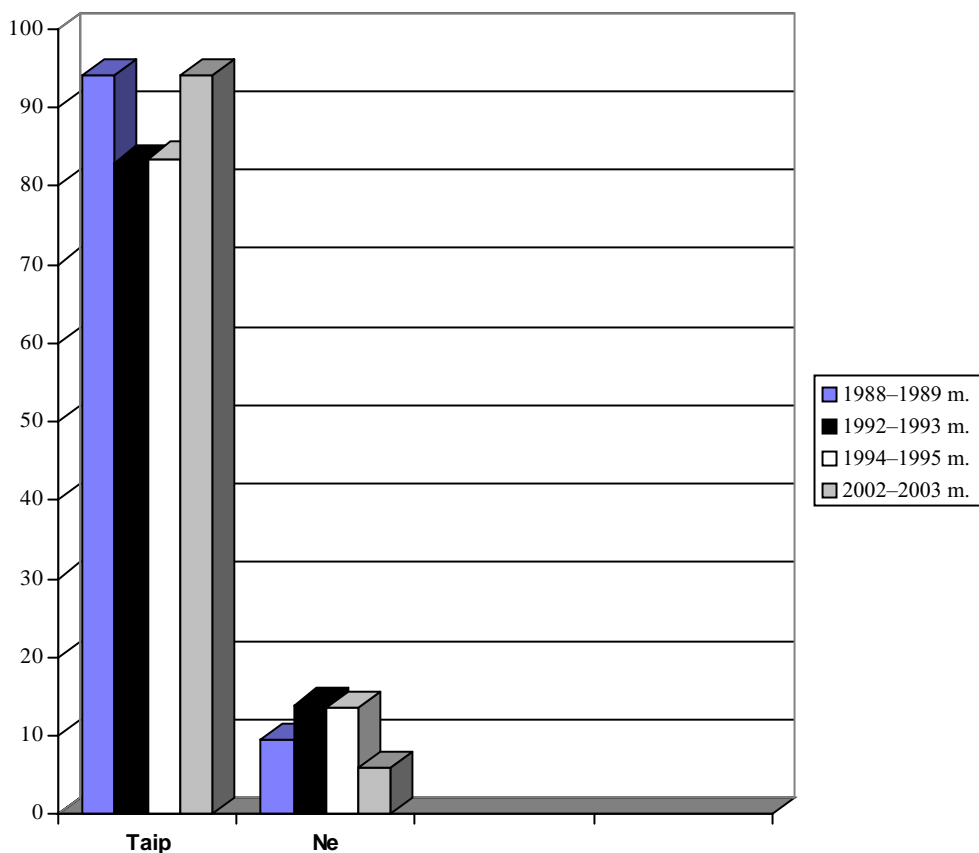
Tyrimų rezultatai atskleidžia priklausomybę tarp tėvų įgyto ir savo vaikams linkimo išsimokslinimo: 65 proc. tėvų, baigusių aukštąsias mokyklas, savo vaikams linkėjo ateityje įgyti aukštąjį išsimokslinimą ir tik 6 proc. tėvų, turinčių aukštosios mokyklos baigimo diplomą, norėjo, kad jų vaikai taptų kvalifikuotais darbininkais. Tai, kad kas trečias tėvas / motina, patys įgiję tik pagrindinį išsilavinimą, savo vaikams linki įgyti aukštąjį išsimokslinimą, leidžia daryti prielaidą, kad mokslo prestižas mūsų visuomenėje auga.

Ryšys tarp tėvų įgyto ir vaikams linkimo išsimokslinimo, proc.

Tėvų išsimokslinimas	Vaikams linkimas išsimokslinimas – aukštasis	Vaikams linkimas išsimokslinimas – aukštesnysis	Vaikams linkimas išsimokslinimas – kvalifikuoto darbininko
Aukštasis	65	29	6
Spec. vidurinis	41	45	15
Bendras vidurinis	27	47	25
Pagrindinis	31	40	29

Tyrimų rezultatai atskleidė mokinių tėvų, nuostatas ir požiūrį vaikų savanoriško mokyklos lankymo atžvilgiu. Respondentų klausėme, ar lankyti jų vaikai mokyklą savo noru, jeigu tai būtų neprivaloma (1 pav.). Dauguma respondentų atsakė teigiamai. Tačiau kas dešimtas–tryliktas mokinio tėvas / motina buvo gana savikritiškas ir teigė, kad jų atžala savanoriškai mokyklos nelankytų. Išryškėjo, kad respondentų požiūrį lemia jo lytis: moterų nuostatos pozityvesnės nei vyrų. Mokyklos nelankantys paaugliai – labai rimta problema. Jos sprendimo variantų mūsų visuomenė kol kas nesurado.

Tyrimai atskleidė tėvų įgyto išsimokslinimo ir jų nuostatų sąmoningo jų vaikų mokymosi atžvilgiu ryšį: žemėjant tėvų išsimokslinimui tvirtėja nuostata, kad vaikai savanoriškai mokyklos nelankytų. Bendra socialinio situacija lėmė, kad 1992–1993 m. m. 17 proc. tyrime dalyvavusių tėvų teigė, kad jeigu nebūtų privaloma, vaikai mokyklos tikriausiai nelankytų. Per dešimtmetį pakitusi socialinė realybė (iškilęs mokslo prestižas) pakoregavo tėvų požiūrį: 2003 m. jau tik kas dvidešimtas respondentas nurodė, kad jų vaikų motyvacija mokyklos lankymo atžvilgiu yra silpna ir jie mokyklos savo noru nelankytų.

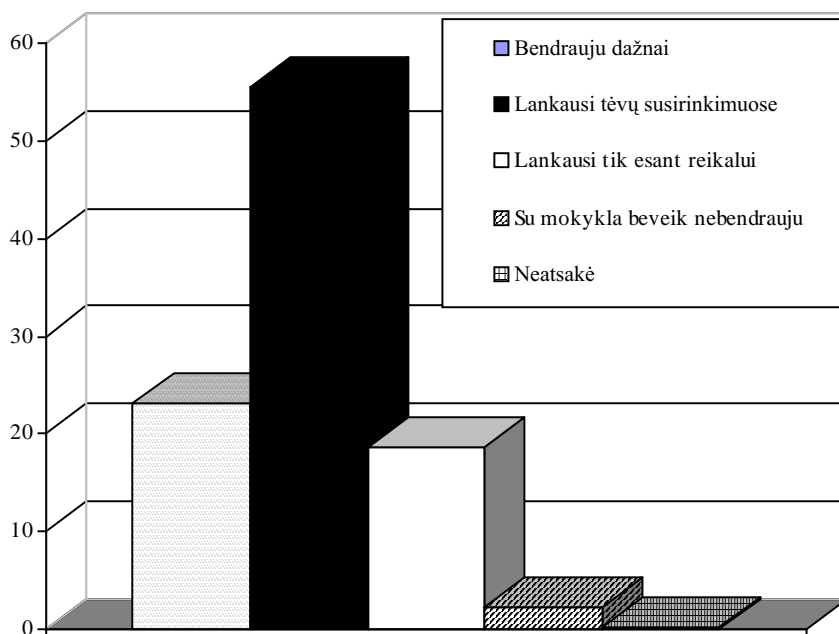
1 pav. Savanoriško mokyklos lankymo problema („Ar lankyti jūsų vaikai mokyklą, jeigu nebūtų privaloma?“)

Taigi protinga prievarta ir drausmė jaunam žmogui yra būtina: padeda išsiugdyti valią, o visuomenės raidai daro teigiamą įtaką. Kintant sociumui, keičiasi ir visuomenės požiūris į mokyklą ir išsimokslinimą: galima prielaida, kad ateityje mokslo prestižas tik kils.

Tyrimais nustatyta, kad švietimo sistemos kaitos laikotarpiu (1989–2004 m.) mokinių tėvų ir mokyklos sąveika nebuvo kokybiška ir iš esmės neturėjo įtakos ugdymo proceso kaitai; mokinių tėvai nesijautė esą mokyklos bendruomenės dalimi – jie su pedagogais dažniausiai bendravo tik per susirinkimus (56 proc.); nuosekliai (daž-

nai) su mokykla bendrauja tik ketvirtas–penktas respondentas; kas penktas–šeštas respondentas (18,7 proc.) nurodė, kad mokykloje lankosi tik esant reikalui; 2,3 proc. respondentų akcentavo, kad su mokykla kontaktų beveik neturi ir jų neieško (žr. 2 pav.).

Duomenų analizė atskleidė egzistuojantį respondento lyties, išsilavinimo ir sąveikos tarp tėvų ir mokyklos kokybės ryšį: moterys su pedagogais bendrauja glaudžiau negu vyrai, tėvai, kurių išsilavinimas spec. vidurinis, mokyklose lankosi dvigubai dažniau negu aukštąjį išsilavinimą turintys respondentai.

2 pav. Mokinių tėvų sąveika su mokykla, proc.

Respondentai laiškuose akcentavo, kad juos jaudina situacija vaikų mokykloje. Jie nėra abejingi problemoms, išryškėjančioms organizuojant ugdomąjį procesą ir norėtų / galėtų kartu ieškoti sprendimo variantų. Mokinių tėvai iš esmės yra nusiteikę mokyklos atžvilgiu geranoriškai ir pasirengę bendrauti artimiau – jaustis mokyklos bendruomenės nariais. Jie laukia, kad deramą aktyvumą, iniciatyvą bei pastangas parodytų pedagogai ir mokyklų vadovai. Mintys iš respondentų laišku:

– *Klasės auklėtoja neskatina bendrauti su mokykla, ji pati nekomunikabili.*

– *Lankausi tėvų susirinkimuose, bet jie būna tik 1–3 kartus per metus. Tačiau dažnai vyksta tik paplepėjimai – gaila laiko.*

– *Mokykla reikalauja tik pinigų, mokytojai nenuoširdūs, tėvus skirsto pagal socialinį statusą.*

– *Mokytojai turėtų aktyviau bendrauti su tėvais, rodyti iniciatyvą. Galėtų naudotis šiuolaikinėmis priemonėmis, pvz., elektroniniu paštu.*

– *Bent kartą per trimestrą rengti atvirų durų dienas, kad tėvai turėtų galimybę stebėti kaip pamokų metu ugdomi jų vaikai.*

Ilgalaikis tyrimas atskleidė, kad tėvus gana neramina per didelis mokymosi krūvis (63 proc.), namų darbų gausa ir netinkamai organizuojama popamokinė veikla (42 proc.), problemiški mokytojų ir mokinių bei mokinių tarpusavio santykiai (30 proc.).

Siekiant švietimo kokybės, dera siekti organišką visų ugdymo dalyvių sąveikos: mokinių tėvams dera sudaryti galimybę dalyvauti jų vaikams parenkant (pasirenkant) ugdymo turinį ir formas. Mokinių tėvų (globėjų) ir mokyklos sąveika didžia dalimi priklauso nuo mokytojų kom-

petencijos, pastangų ir iniciatyvos. Glaudus visų ugdymo dalyvių bendradarbiavimas yra vienas pagrindinių mokinių gerų mokymosi rezultatų ir optimalaus mokinių išsimokslinimo garantų.

Išvados

1. Tiriamuoju laikotarpiu sparčiai kintantis socializacijos pakeitė švietimo sistemos esminį segmentą – bendrojo lavinimo vidurinę mokyklą; šalyje, atgavusioje nepriklausomybę ir pergyvenusioje pereinamojo laikotarpio krizes, išaugęs mokslo prestižas, atitinkamai pakeitė mokinių motyvaciją siekti gerų mokymosi rezultatų; 2003 m. beveik kas antras mokinio tėvas / motina akcentavo, kad jų vaikai mokosi stropiai – pagal sugebėjimus; tai, kad kas penktą respondentą netenkino vaikų mokymosi rezultatai ir jų požiūris į mokinio pagrindinę veiklos rūšį – **mokymąsi**, leidžia daryti prielaidą, kad besikeičianti mokykla susidūrė su rimtomis ugdymo proceso organizavimo problemomis.

2. Tyrimų rezultatai atskleidė, kad reformuojant švietimo sistemą nepavyko užkirsti kelio globaliai problemai – išvengti, kad visi moksleiviško amžiaus asmenys mokytųsi; 1993 m. 17 proc. tyrime dalyvavusių mokinių tėvų teigė, kad jų vaikai savanoriškai mokyklos nelankytų; augantis mokslo prestižas atitinkamai koregavo tiek tėvų, tiek ir mokinių požiūrį savanoriško mokyklos lankymo atžvilgiu – 2003 m. kas dvidešimtas respondentas nurodė, kad jų vaikai savo noru mokyklos nelankytų.

3. Remiantis ilgalaikių tyrimų rezultatais galima teigti, kad mokinių tėvai tiriamuoju laikotarpiu nesijautė esą bendrojo lavinimo vidurinės mokyklos bendruomenės sudedamąją dalimi; mokyklos ir mokinių tėvų sąveika nebuvo kokybiška ir pastarųjų netenkino; tėvai norėtų ir

galėtų aktyviau bendradarbiauti su mokykla – jie laukia klasės auklėtojų, mokytojų ir mokyklos vadovų iniciatyvos.

Literatūra

1. Bitinas B. Hodegetika. – Vilnius: Kronta, 2004. – 224 p.
2. Dapkienė S. Klasės auklėtojas ir tėvai – partneriai. – Šiauliai. 2002.
3. Grigas R. Tautinė savivoka. – Vilnius, 2001
4. Grincevičienė V. Ugdymo dalyvių požiūris į dabarties mokyklą (socialinis pedagoginis aspektas) : daktaro disertacija (07 S). – Vilnius, 1998.
5. Gumuliauskienė A. Mokykla ir bendravimo, bendradarbiavimo kultūros ugdymas // Pedagogika : mokslo darbai. – T. 34 (1997), p. 30–41.
6. Jovaiša L. Pedagogikos terminai. – Kaunas, 1993.
7. Kontautienė R. Pedagoginio bendradarbiavimo plėtotė mokykloje: sisteminio tyrimo prielaidos // Tiltai. – Nr. 1. p. 59–63.
8. Krumm V. Pedagoginis mokytojų ir tėvų bendradarbiavimas: mokytojo pozicija // Mokykla. – 1999, Nr. 7.
9. Krumm V. Die Stellung des Lehrers. Zur pädagogischen Kooperativen. – 1990.
10. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo pakeitimo įstatymas. – 2003.
11. Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos bendrosios programos. – 2003.
12. Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklos nuostatos. – 1996.
13. Šalkauskis S. Bendrosios pedagogikos pagrindai. – Kaunas, 1936.
14. Valstybinė švietimo strategija 2003–2012 m.

Summary

Vilija Grincevičienė

THE PARENT'S VIEW OF SCHOOL AND EDUCATIONAL PROCESS

The aim of this article is to analyze the expectations of student's parents in regard to comprehensive school. The parents are the part of school community. Whereupon the parents' attitude towards nowadays school is enclosed, the feedback is clarified. This feedback determines theoretical statements, which could be the basis for tendencies of Lithuanian education system modernization.

The method of the confidence intervals was employed. For example, when the reliability is 95 %, the interval is:

$$\left[(a-1,960 \sqrt{\frac{a(1-a)}{m}} \%; (a+1,960 \sqrt{\frac{a(1-a)}{m}} \%) \right];$$

m – number of the respondents;

$$a = \frac{m_A}{m} \bullet 100\% \text{ – percent of the respondents which}$$

has the indication (A);

m_A – the number of respondent the indication (A) is inherent to.

Statistical analysis was based on descriptive statistics. SPSS 10.0 for Windows was used to analyze the statistical data.

According to the studies, interaction between students' parents and school was not efficient during the period of changes in Lithuanian education system (1989-2004) and did not influence the education process. Parents do not realize themselves as the part of school community; they visit schools during parental meetings only (56%). Every fourth or fifth respondent quite often communicates with educator and other teachers. According to parents the topic problems are: too strong education requirements (*mokymosi krūvis*) (63%), too many homework tasks and bad organization of elective subjects (*popamokinė veikla*) (42%), relationships among problematic students and teachers (30%); every second and

third respondent has an attitude, that his child could have better results, unless some problematic subjects. 6-17% of parents told, that their children had a negative attitude to school and would not go to school voluntarily.

The trend of studies and letters of parents showed that topic problem is interaction among students' parents and educators. Parents wish is to become a partner in the organization of education process. The expectations of student's parents in regard to school are not fulfilled during the education system reformation. Parents miss the initiatives of educators and the efforts to improve school-family relationship and collaboration.

Key words: educational process, view, motivation, students parents, school community, school, teacher, interaction.

*Vilniaus pedagoginis universitetas
Įteikta 2006 m. rugsėjo mėn.*